

CAPUT I.

De Processu judiciario in genere.

§. I.

Judex prævia solum Actione, ex officio vero nunquam procedat, nisi quo casu id Legibus præscriptum est.

§. 2.

Tam Actori, quam in Jus vocato regulariter haud plures, quam duo actus permitendi sunt; videlicet Actori Actio, seu petitio, & replica; Reo vero Litis contestatio, seu responsio, & duplica. In Causis tamen octo

valibus, Successionum item, ac Divisionum, nec non antiquorum Pignorum, coram Comitatu etiam decurrentibus, unicuique Parti tres actus permittendi sunt: videlicet Actori Actio, seu petitio, replica, & triplica; Reo vero Litis contestatio, seu Responsio, Duplica, & tertia Scriptura, sive quadruplica.

§. 3.

Actor in petitione factum, ex quo Jus aliquod sibi partum existimabit, integre cum omnibus circumstantiis, quæ Juri probando patrocinari possint, juxta temporis rationem exponito.

§. 4.

In eadem petitione plura objecta contentiosa tum duntaxat cumulari possunt, quum ea connexionem inter se habent.

§. 5.

Si Reus existimet, Judici, coram quo conventus fuerit, Jurisdictionem in substrata Causa non competere, sive quod Causa, vel ipsius Rei persona illius Foro non subsit, sive
quod

quod hæc eadem, vel alia Causa cum hac con-
nexa, id est, ex eodem facto descendens,
coram alio Judice jam pendeat, exceptionem
hanc saltem ante lapsum dimidii Terminii, ad
respondendum sibi præstituti, proponere de-
bet; Secus vero amplius audiendus non est:
Judex autem hanc quæstionem, audita prius
adversa Parte, definiat.

§. 6.

Hac, si occurrerit, Exceptione rejecta,
Reo primus Terminus, a die insinuatæ senten-
tiæ computandus, pro porrigenda respon-
sione totus decurrito.

§. 7.

Sub dimidium rursum hujus Terminii Reus
conventus detectos nefors, ac per Judicem
non observatos contra præscriptum judiciarii
hujus Ordinis, in exhibita sibi Actione defe-
ctus, nec non qui intuitu subsequutæ judiciariæ
Ordinationis occurrerint, formam duntaxat
Processus tangentes, Judici exponat, qui in

illos ex officio inquirat, consonamque præscriptæ Formæ medelam ferat.

§. 8.

In Causis superius §. 2. exceptis, Reo integrum esto, antequam in ipso Causæ Merito Litem contestetur, Actoratus quæstionem seorsim, sub præstituto tamen ad respondendum Termino, obmovere, quæ subinde suo ordine decidenda, atque sententia judiciaria superanda erit.

§. 9.

Quæstione porro Actoratus in favorem Actoris suo ordine superata: Reus in ipso dein Causæ Merito ad omnes circumstantias, ab Actore allatas, & quidem ad singulas punctatim, atque eo ipso, quo expositæ fuerant, ordine, ac sine ambiguitate respondeat, seriem facti, ubi opus fuerit, suppleat, ac sic, quæ Actor reticuerit, vel aliter, ac se haberent, enarraverit, servato pariter temporis ordine proponet. Et quamquam adiectio generalis clausulæ negativæ prohibita,

ac irrita fit, Reo attamen ea, quæ Actor in petitione sua nudis verbis asseruerit, vel simpliciter negasse sufficiat.

§. 10.

In hac autem responsione sua Reus peremptorias etiam, si quæ occurrerint, Calumniæ videlicet, & Præscriptionis, exceptiones, quin tamen meritoria defensæ noceant, una opponendas habebit.

§. 11.

Reo denique in Merito etiam onerosam sententiam recipiente, pro natura Causæ de ipsa etiam Summarum, Bonis Actioni substratis inhærentium, liquidatione, meliorationibus item, aliisque accessoriiis suo ordine agendum erit.

§. 12.

Actor in petitione, & Reus in responsione petatum suum, quantum fieri poterit, exacte definiunto,

§. 13.

In replicatione Actor ad circumstantias, a Reo in responsione adductas, eodem ordine, qui §. 9. & sequent. præscriptus est, respondeto, quin tamen aliquid de petitione sua repetat; Novas tamen circumstantias, seu Probas, præter eas, quæ ad exceptiones Rei confutandas pertinent, ei in Causis illis duntaxat adstruere integrum esto, in quibus juxta §. 2. tres actus unicuique Parti in Regula admissi sunt.

§. 14.

Reus in duplicatione ad novas circumstantias, seu probas, quas Actor in Replicatione forte adduxerit, juxta præscriptum §. 9. et sequen. respondere debet; Novas tamen circumstantias, seu adminicula probis suffulta adducere perinde in Causis solum §. 2. exceptis, in quibus nempe id ipsum Actori in Replica facere admissum est, licitum erit.

§. 15.

Circumstantiæ facti ab una parte pro se adductæ, quibus altera in subsequenti actu expresse, & singillatim non contradixerit, in Causæ definitione veræ habendæ sunt.

§. 16.

Factum semper secundum ordinem temporis simpliciter, & nullis ratiocinationibus, aut citationibus Legum interjectis narrandum; Probationum adminicula, veluti Instrumenta, Mandata accessoria, Juramenta, Testimonia, aut collaterales Inquisitiones, vel si quæ alia suppetant argumenta, statim producenda, & annectenda, atque insuper, si Pars Testimonio innitatur, Nomina, Cognomina, Conditio, Munus, & Habitatio Testium indicanda sunt.

§. 17.

Ambæ Partes æque, ac earundem Patroni in actibus Causæ idiomate consueto utantur, atque ab ambagibus, repetitionibus, & dictæis penitus abstineant.

§. 18.

Scripturæ cum inscriptione, et subsignatione in Judicio consueta porrigendæ; atque si in loco Judicii Causidici specialiter assumpti existant, a Causidico, Stallo agendi penes Judicium gaudente, subsignandæ sunt. In iisdem super externa pagina præter Nomen & Conditionem utriusque Partis litigantis etiam Causa Litis indicanda est.

§. 19.

Regulariter scripto, in tribus tamen, qui sequuntur, Casibus verbaliter procedendum erit: a) in Pagis, vel etiam oppidis ordinato Magistratu destitutis. b) Super rebus exigui valoris, si videlicet objectum Litis summam 25 fl. non excedat; c) In causis, quæ ex injuria, verbis duntaxat illata, nascuntur. Partibus integrum nihilominus est, utriusque consensu a præscripto procedendi modo declinare, & alterutrum e duobus mox dictis suo arbitrio deligere, super quo qualibet Pars in primo actu mentem suam explicare

debet. In eodem actu etiam Articuli probatorii, siquidem aliqua Pars per Testes agere velit, statim simul producendi sunt.

§. 20.

Idcirco Judex super quavis petitione, siquidem Causa processum verbalem secundum Constitutionem hanc postulet, vel Actor in petitione, aut vero Reus in responsione verbalem processum instrui petat, diem dicere semper debet, observato tamen in posteriori casu Terminum ad porrigendum scriptum judiciario hoc Ordine præstituto: In qua porro die dicta una Pars, aut alterius Partis propositionem pro verbali disputatione ineunda, aut præscriptum Ordinis hujus judiciarii, allato secum Scripto actu sequatur. Judex vero vel juxta communem Partium consensum, vel, si id effectum non fuerit, juxta normam hic præscriptam ulteriorem procedendi modum præfiniat.